

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Профилактичните прегледи са гаранция за постигане на по-добро здраве и качество на живот.

Профилактиката на онкологичните заболявания цели да предотврати възникването им и да отстрани рисковите фактори за появата на заболяване.

Профилактиката на онкологичните заболявания е насочена към ранно откриване на заболяването, преди пълното разгръщане на клиничната симптоматика и чрез ранно лечение – подобряване на прогнозата и намаляване на честотата на тежките симптоми и хронифициране на заболяването.

Бъди отговорен пред себе си,
погрижи се за здравето си, направи си
профилактичен преглед!

СПРИ И СЕ ПРЕГЛЕДАЙ

СКРИНИНГЪТ КАТО МЕТОД ЗА ПРОФИЛАКТИКА НА ЗАБОЛЯВАНИЯТА

Скринингът е профилактичен метод за установяване разпространението на определен признак, симптом или заболяване сред групи от здравото население.

Лицата над 18 години подлежат на профилактични прегледи и изследвания, определени по вид и периодичност.

18 > години   **1 път в годината**

Вид на прегледа:

1. Анамнеза и преглед;
2. Изчисляване на индекс на телесна маса;
3. Оценка на психичен статус;
4. Изследване острота на зрение;
5. Измерване на артериално налягане;
6. Електрокардиограма;
7. Изследване на урина.

30-45 години   **1 път на 5 години**

46-65 години   **1 път на 5 години**

Медико-диагностични изследвания:

ПКК (пълна кръвна картина)

ВИД И ПЕРИОДИЧНОСТ НА ПРОФИЛАКТИЧНИТЕ ПРЕГЛЕДИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ ПРИ ЛИЦА НАД 18 ГОДИНИ

За безплатни профилактични прегледи и изследвания може да научите от личния си лекар или да използвате следната информация:

40 > години **Мъже**   **1 път на 5 години**

50 > години **Жени**   **1 път на 5 години**

Медико-диагностични изследвания:

1. Триглицериди;
- 2.1. Общ холестерол и HDL – холестерол и сърдечно-съдов риск за лица без сърдечносъдови заболявания, захарен диабет и ХНБ;
- 2.2. LDL – холестерол (за лица със сърдечносъдови заболявания, захарен диабет, ХБН).

65 > години   **1 път на 5 години**

Медико-диагностични изследвания:

1. ПКК **1 път в годината**
2. Триглицериди:
  - 2.1. Общ холестерол и HDL – холестерол за лица без сърдечносъдови заболявания, захарен диабет, ХБН;
  - 2.2. LDL – холестерол (за лица със сърдечносъдови заболявания, захарен диабет, ХБН).

30 > години **Жени**   **1 път в годината**

Вид на прегледа:

Мануално изследване на млечни жлези

30-40 години **Жени**   **1 път в годината**

Консултативни прегледи:

Преглед от акушер-гинеколог с гинекологичен статус с вземане и изпращане на материал за цитонамазка.

50-69 години **Жени**   **1 път на 2 години**

Медико-диагностични изследвания:

Мамография на млечни жлези.

50 > години **Мъже**   **1 път на 2 години**

Медико-диагностични изследвания:

PSA (ПРОСТАТНО-СПЕЦИФИЧЕН АНТИГЕН. Тест, който основно се използва при скрининга за рак на простатата.)

РАК НА МЛЕЧНАТА ЖЛЕЗА

За Република България **РАКЪТ НА МЛЕЧНАТА ЖЛЕЗА** заема първо място от всички случаи на злокачествени заболявания.

ПРИ РАННО ДИАГНОСТИЦИРАНЕ РАКЪТ НА ГЪРДАТА Е ИЗЛЕЧИМ НА 98%

При лечението на ракови заболявания, използването на иновативни технологии и съвременни методи, съчетано с ранна диагностика, увеличава положителните резултати с **50-60 %**.

По-висок риск от развитие на заболяването има при жените с:

- фамилна обремененост (I степен родственици за злокачествено новообразуване на млечната жлеза);
- жени, които вече са боледували от рак на гърдата или имат киста в гърдата;
- възраст > 35 години, затлъстяване, ограничена физическа активност, ранен менструален цикъл и късна менопауза, малък брой бременности и късна възраст на първото раждане (след 30-ата годишнина);
- доброкачествена дисплазия на млечната жлеза;
- жени, приемали дълго време хормони;
- системна неправилна употреба на контрацептиви.

Ако сте от групата на жени с по-висок риск, трябва да се прегледате при специалист мамолог.

Мамографският преглед за рак на млечната жлеза при жени е важен за ранната диагноза и успешно лечение.

РАК НА МАТОЧНАТА ШИЙКА

В Република България РАКЪТ НА МАТОЧНАТА ШИЙКА заема четвърто място от всички случаи на злокачествени заболявания.

Причинителят на рака на шийката на матката е „**ВИРУС НА ЧОВЕШКИЯ ПАПИЛОМ**“ (HPV).

Заразените могат да разберат за инфекцията след профилактично изследване на цитонамазка за откриване на ранни признаци за рак на маточната шийка.

По-висок риск от развитие на заболяването има при жените с:

- фамилна анамнеза, чиито майки са имали злокачествено новообразувание на шийката на матката;
- видими изменения на маточната шийка;
- жени с цитонамазка извън I и II степен по Papanicolaou;
- имunosупресирани болни;
- наркомани;
- HIV-позитивни.

Скринингът за рак на шийката на матката се извършва чрез:

PAP тест (цитонамазка) - хистологичен метод на изследване и профилактика на рак на шийката на матката.

HPV тест е метод за откриване на човешки папиломен вирус и се използва за профилактика на рак на шийката на матката.

РАК НА ДЕБЕЛОТО ЧЕРВО

Колоректалният рак представлява наличие на злокачествени клетки в дебелото черво и/или правото черво.

Този вид рак е на трето място по честота сред злокачествените заболявания и при двата пола. Заболеваемостта показва по-голямо засягане при мъжете в сравнение с жените.

Рискови фактори:

- възраст над 50 г.;
- семейна обремененост с рак на дебелото и правото черво;
- полипи;
- затлъстяване и заседнал начин на живот;
- злоупотреба с алкохол;
- диабет тип 2;
- тютюнопушене.

Профилактичното изследване за скрита кръв във фекалиите е първа стъпка към предпазване от рак на дебелото черво и ректума.